

SENATUL ROMÂNIEI
Nr. 2051 / 21.07.2022

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDIȚIONALĂ
NR. 5876 / 21 JUL 2022

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 76112 București 40, România
Telefon: (+40-21) 313-2531 Fax: (+40-21) 312-5480
Internet : <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.1858 A/2022

Biroul permanent al Senatului Doamnei ALINA-ȘTEFANIA GORGHIU
PREȘEDINTELE SENATULUI

L. 236 / 21.07.2022

L. 236/2022

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă comunicăm, alăturat, în copie, sesizarea formulată de Președintele României referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011.

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 12 septembrie 2022, ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 28 septembrie 2022 (inclusiv, în format electronic la adresa de mail ccr-pdv@ccr.ro).

Vă asigurăm, doamnă Președinte, de deplina noastră considerație.

p, PRESEDINTE,

JUDECATOR
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
PRESEDINTE
GHEORGHE ȘTAN

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr. 1858 A1 2022

ROMÂNIA

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

REGISTRATURĂ JURISDIȚIONALĂ

NR. 5872 / 20 JUL 2022

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

București, 20 iulie 2022

CP1/1151/20.07.2022

Domnului MARIAN ENACHE PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

În temeiul dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 15 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, formulez următoarea

SESIZARE DE NECONSTITUȚIONALITATE

asupra

**Legii pentru modificarea și completarea
Legii educației naționale nr. 1/2011**

În data de 1 iulie 2022, Parlamentul a transmis Președintelui României, în vederea promulgării, Legea pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011 (PL-x nr. 48/2022, respectiv L 236/2022), act normativ care implementează o serie de măsuri de încurajare a învățământului de artă și sportiv, pe de o parte, și impune condiții suplimentare pentru ocuparea posturilor didactice care necesită atestate și avize suplimentare, pe de altă parte.

Considerăm că prin conținutul său normativ, legea dedusă controlului de constituționalitate contravine unor principii constituționale, precum cele referitoare la claritatea și calitatea normelor, la securitatea raporturilor juridice, dar și la egalitatea în drepturi a cetățenilor.

La art. I pct. 4 din legea supusă controlului de constituționalitate, cu privire la Legea nr. 1/2011, după art. 254¹ se introduce un nou articol, art. 254², prin care

se stabilesc condiții speciale de ocupare a unor posturi didactice și catedre rezervate/vacante.

Astfel, pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate care necesită atestate și avize suplimentare, începând cu etapa de completare de normă didactică de predare, sollicitanții, inclusiv cadrele didactice titulare, trebuie să prezinte în perioadele de înscriere și de verificare a dosarelor/validare a fișelor de înscriere la aceste etape avizele/documentele justificative necesare, după cum urmează: avizele eliberate de cultele recunoscute oficial de stat, pentru ocuparea catedrelor vacante/rezervate la disciplina Religie, în care se precizează etapa de mobilitate pentru care au fost eliberate; avizul Inspectoratului General al Poliției Române/Autorității Rutiere Române, pentru ocuparea catedrelor de pregătire/instruire practică din domeniul «Transporturi/Conducerea autovehiculelor»; avizul cultului sau avizul special al cultului recunoscut oficial de stat, în baza Protocolului semnat cu Ministerul Educației, pentru ocuparea tuturor posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate din cadrul seminariilor/liceelor vocaționale teologice și a posturilor didactice/catedrelor constituite din discipline teologice de specialitate, în care se precizează etapa de mobilitate pentru care au fost eliberate; avizul Ministerului Apărării Naționale, avizul Ministerului Afacerilor Interne sau avizul Ministerului Justiției, pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate de la liceele militare, din unitățile de învățământ preuniversitar din sistemul de apărare, de informații, de ordine publică și de securitate națională și din unitățile de învățământ subordonate Ministerului Justiției, în care se precizează etapa de mobilitate pentru care au fost eliberate; acordul directorului liceului pedagogic eliberat în baza criteriilor stabilite de consiliul de administrație al unității de învățământ, avizat de inspectorul școlar care coordonează activitatea liceelor pedagogice pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate de la clasele/grupele din profilul pedagogic, de la liceele cu profil pedagogic, calificările educator-puericultor, educatoare sau învățător, constituite din disciplinele care se regăsesc în Regulamentul-cadru pentru organizarea și funcționarea învățământului pedagogic în sistemul de învățământ preuniversitar, aprobat prin ordin al ministrului educației, în care se precizează etapa de mobilitate pentru care a fost eliberat.

Analizând parcursul legislativ al legii criticate, reiese că textul de mai sus a fost introdus, într-o primă formă, ca amendament, la Camera Deputaților, potrivit Raportului comun al Comisiei pentru învățământ și al Comisiei pentru tineret și sport, fiind într-o mică măsură modificat la Senat, în calitate de Cameră decizională. Astfel, legea supusă controlului de constituționalitate impune personalului didactic, în cazurile mai sus specificate, să prezinte o serie de avize/documente justificative/acord din partea unor terțe entități, fie autorități publice, fie persoane juridice de utilitate publică - cultele recunoscute oficial de stat, după caz.

Considerăm însă că norma criticată nu îndeplinește cerințele de claritate și de previzibilitate a legii, prevăzute de art. 1 alin. (5) din Constituție în componenta sa referitoare la calitatea legii, așa cum au fost dezvoltate într-o amplă jurisprudență a Curții Constituționale.

Dintr-o primă perspectivă, în ceea ce privește natura juridică a avizelor ce trebuie obținute de către solicitanți în cadrul procedurii de ocupare a posturilor didactice respective, aceasta este neclară, întrucât nu rezultă care sunt efectele obținerii/neobținerii lor, mai precis dacă acestea au natura unui aviz conform sau a unui aviz consultativ, pentru solicitanți, respectiv pentru angajatori. Mai mult, nu este clar în ce măsură neobținerea acestor avize favorabile afectează posibilitatea cadrelor didactice de a ocupa acele posturi, în virtutea dreptului de a participa la mobilitatea de personal, astfel cum acest drept este consacrat prin Legea nr. 1/2011.

Dintr-o altă perspectivă, textul creează o situație neclară și prin utilizarea noțiunii de aviz în unele situații, respectiv de acord, în altele, fără a detalia o distincție între cele două tipuri de acte. Astfel, pentru ocuparea catedrelor vacante/rezervate la disciplina Religie, pentru ocuparea catedrelor de pregătire/instruire practică din domeniul «Transporturi/Conducerea autovehiculelor», pentru ocuparea tuturor posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate din cadrul seminariilor/liceelor vocaționale teologice și a posturilor didactice/catedrelor constituite din discipline teologice de specialitate, pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate de la liceele militare, din unitățile de învățământ preuniversitar din sistemul de apărare, de informații, de ordine publică și de securitate națională și din unitățile de învățământ subordonate Ministerului Justiției, nou-introdusul art. 254² impune solicitantului obținerea unui „aviz”, în timp ce pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate de la clasele/grupele din profilul pedagogic, de la liceele cu profil pedagogic, calificările educator-puericultor, educatoare sau învățător, termenul utilizat este un „acord”.

Mai mult, dispozițiile nou-introduse prin legea criticată nu sunt corelate nici cu prevederile altor acte normative care reglementează predarea disciplinei Religie. În acest sens, art. I pct. 4 din legea supusă controlului de constituționalitate face referire la „avizele eliberate de cultele recunoscute oficial de stat pentru ocuparea catedrelor vacante/rezervate la disciplina Religie”, în timp ce Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor prevede, la art. 32 alin. (2), că personalul didactic care predă religia în școlile de stat se numește cu „acordul cultului pe care îl reprezintă”.

Un alt aspect de natură să afecteze dreptul solicitanților de a participa la concurs și de a ocupa un post este legat de lipsa stabilirii exprese a unor criterii de acordare a unor termene pentru emiterea avizelor/acordurilor solicitate,

precum și a modalității de contestare a acestora, dar și a procedurii de urmat în caz de refuz de acordare a avizelor/acordurilor. În lipsa unor atare dispoziții, destinarii normei sunt în imposibilitatea de a-și adapta conduita.

Prin modul defectuos de legiferare, soluția legislativă adoptată de Parlament creează o incertitudine juridică referitoare la dreptul personalului didactic de a valorifica ocuparea unui post viabil, potrivit principiului mobilității cadrelor didactice. Astfel, posibilitatea fiecărui solicitant de a ocupa posturile respective, de a se conforma obligațiilor legale și de a beneficia de drepturile cuvenite este incertă din cauza contrarietății legislative create prin norma juridică.

Așadar, considerăm că prin toate acestea, legiuitorul a nesocotit principiul securității juridice consacrat de art. 1 alin. (5) din Constituție, astfel cum acesta a fost dezvoltat în jurisprudența instanței constituționale. Securitatea juridică a unei persoane reprezintă un „concept care se definește ca un complex de garanții de natură sau cu valențe constituționale inerente statului de drept, în considerarea cărora legiuitorul are obligația constituțională de a asigura atât o stabilitate firească dreptului, cât și valorificarea în condiții optime a drepturilor și libertăților fundamentale” (Decizia nr. 454/2018 și Decizia nr. 1/2021).

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, „deși nu se bucură de consacrare constituțională expresă, principiul securității juridice a fost recunoscut în jurisprudență și doctrină drept un principiu fundamental al statului de drept, calitatea legilor, mai ales prin prisma regulilor de tehnică legislativă, reprezentând un indicator important pentru realizarea acestui deziderat (statul de drept)” (Deciziile nr. 448/2013 și nr. 283/2014).

Distinct de criticile anterioare, la art. I pct. 4 din legea supusă controlului de constituționalitate, cu referire la art. 254² lit. e) din Legea nr. 1/2011, se prevede că: „(...) pentru ocuparea posturilor didactice / catedrelor vacante / rezervate care necesită atestate și avize suplimentare, solicitanții, inclusiv cadrele didactice titulare, trebuie să prezinte în perioadele de înscriere și de verificare a dosarelor / validare a fișelor de înscriere la aceste etape avizele / documentele justificative necesare, după cum urmează: e) acordul directorului liceului pedagogic eliberat în baza criteriilor stabilite de consiliul de administrație al unității de învățământ, avizat de inspectorul școlar care coordonează activitatea liceelor pedagogice, pentru ocuparea posturilor didactice / catedrelor vacante / rezervate de la clasele / grupele din profilul pedagogic, de la liceele cu profil pedagogic, calificările educator-puericultor, educatoare sau învățător, constituite din disciplinele care se regăsesc în Regulamentul-cadru pentru organizarea și funcționarea învățământului pedagogic în sistemul de învățământ preuniversitar,

aprobat prin ordin al ministrului educației, în care se precizează etapa de mobilitate pentru care a fost eliberat”.

Astfel, pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate de la clasele/grupele din profilul pedagogic, de la liceele cu profil pedagogic, calificările educator-puericultor, educatoare sau învățător, spre deosebire de alte profiluri din învățământul liceal, precum cele din filiera teoretică, tehnologică sau chiar și vocațională, potrivit art. 31 din Legea nr. 1/2011, solicitanții, inclusiv cadrele didactice titulare, trebuie să prezinte acordul directorului liceului pedagogic eliberat în baza criteriilor stabilite de consiliul de administrație al unității de învățământ, avizat de inspectorul școlar care coordonează activitatea liceelor pedagogice. Având în vedere că norma se referă exclusiv la profilul pedagogic, apreciem că tratamentul juridic diferențiat instituit de art. 254² lit. e) este unul nejustificat, nefiind fundamentat pe criterii obiective și raționale.

Pe de o parte, deși solicitanții sau cadrele didactice titulare se află în aceeași situație juridică, indiferent de profilul învățământului liceal, doar cei care intenționează să ocupe un post în cadrul filierei vocaționale - profilul pedagogic trebuie să obțină acordul directorului liceului respectiv, aplicându-li-se un tratament juridic diferențiat, în sensul plasării acestora într-o situație defavorabilă. Pe de altă parte, dată fiind și neclaritatea dezvoltată în cele de mai sus, legată de natura juridică a avizului, tratamentul diferențiat nejustificat obiectiv și rațional reiese și din condiționarea înscrierii de un acord, spre deosebire de un aviz ce ar putea fi considerat consultativ, prevăzut de art. unic pct. 4, cu referire la art. 254² lit. a) – c).

Cu referire la principiul constituțional al egalității în drepturi a cetățenilor, consacrat de art. 16 din Constituție, Curtea Constituțională a statuat în mod constant în jurisprudența sa că acesta presupune aplicarea unui tratament juridic identic persoanelor aflate în situații similare (Decizia nr. 196/2016). De asemenea, potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale, situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional (Decizia nr. 366/2014).

Or, prin instituirea unei condiții de prezentare a acordului directorului liceului pedagogic, avizat de inspectorul școlar care coordonează activitatea liceelor pedagogice pentru solicitanții care doresc să ocupe posturi didactice / catedre vacante / rezervate de la clasele / grupele din profilul pedagogic, spre deosebire de alte profiluri ale învățământului liceal, se instituie o discriminare a

6

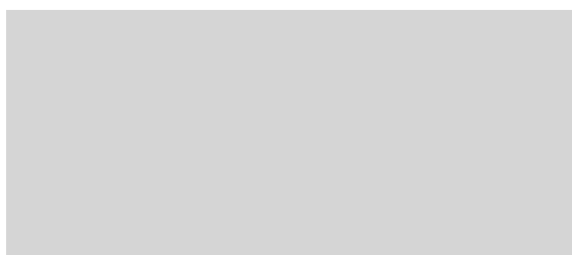
solicitanților, nejustificată de criterii obiective și raționale, aspect contrar art. 16 alin. (1) din Constituție.

Nesocotirea principiului egalității în drepturi are drept consecință neconstituționalitatea privilegiului sau a discriminării care a determinat, din punct de vedere normativ, încălcarea principiului. Curtea a statuat că discriminarea se bazează pe noțiunea de excludere de la un drept (Decizia nr. 62/1993), iar remediul constituțional specific, în cazul constatării neconstituționalității discriminării, îl reprezintă acordarea sau accesul la beneficiul dreptului.

Mai mult, condiționarea solicitanților, inclusiv a cadrelor didactice titulare, care vor să ocupe un post din profilul pedagogic de obținerea și prezentarea acordului directorului liceului pedagogic pune în discuție însăși rațiunea concursului ca modalitate de ocupare a posturilor didactice / catedrelor vacante / rezervate, câtă vreme fiecare liceu pedagogic își poate stabili propriile criterii pe baza cărora directorul liceului eliberează un astfel de acord.

Din această perspectivă, norma contravine nu doar art. 16 din Legea fundamentală, ci și unor principii fundamentale ale Legii educației naționale, precum principiile calității, asigurării egalității de șanse și transparenței, astfel cum acestea sunt reglementate în art. 3 din Legea educației naționale.

În considerarea argumentelor expuse, vă solicit să admiteți sesizarea de neconstituționalitate și să constatați că Legea pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011 este neconstituțională.

**PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS - WERNER IOHANNIS**